

lis, ac humilibus corde, revelantur; inde Dominus non respondit; illius superbiam ad Christi doctrinam capeffendam rejiciens, ac damnans.

9. Matth. 8. Refert D. Matthæus 8. n. 19. Accedens unus Scriba, ait illi: Magister sequar te, quocumque ieris: Et dixit ei Jesus: Vulpes foveas habent, & volucres caeli nidos; filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Valde mirum! quod Christus D. qui scitatorum in mundo querebat, quique omnes vocabat, ac invitabat ad sui sequelam, dicebat enim: Venite ad me omnes: tam nobilem, ac generosum scitatorum despiciat, & quantum colligo ex textu, nihil illi Christus respondit, nec verba ad eum habet. Unde iste sic contemnitur? Nota illius verba præsumptionis plena: Sequar te quocumque ieris: Inde Dominus, qui pauperculos homines benigne admittabat, qui peccatorum, ac publicanorum societatem requirebat, hunc præsumptuosum graviter exhorruit, & in sua Scholâ noluit socium habere, utpote valde ineptus, ac inproportionatus ad suam doctrinam capeffendam. D. Chrysol. serm. 19. ait: Scribam Christus non repulit volentem, sed fingentem prodidit, & horruit præsumptuosum: Et inde Christus ad ejus superbiam reprimendam de humilitate, ait: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. Vide multa verbo Superbia: tam in hoc: quàm in aliis meis libris.

Præsumptuosus indignus ad Christi doctrinam.

D. Chrysol.

hoc fit. Iniquus quidquid loquitur contra se loquitur. Vide supra Matth. 27. q. 6. n. 35. 36.

Secundò, Mala potestas, licere, quod nocet, potestas ista tenebrarum est. O infamia, & diabólica potestas Pilati? quæ tota est ad nocendum, & malefaciendum; hæc enim potestas dæmonum est ad nocendum, & damnum inferendum. Inde Iacob Genes. 49. n. 6. dicebat: Simon, & Levi fratres, vasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non veniat anima mea, & in cætu illorum non sit gloria mea. Et cur magis vult gloriam suam alienam esse, ab his duobus fratribus, quàm ab aliis? Optime sanè; maximè optabat gloriam, ac nobilitatem sui nominis, ac familiarum alienam: & segregatam esse ab his duobus fratribus; & meridiam abhorret gloriam suam ab his duobus filiis; quia eorum tota fortitudo, ac valentia, & industria se explicavit in destructione, devastatione, ac occisione Sichimitarum, nulli parentes, sed omnes à majori usque ad minorem, ac parvulum, mira crudelitate opprimentes, ac vexantes. Gen. 34. n. 29. Et potestas ad inferendum damnum, & non ad benefaciendum abominabilis est Sancto Iacob. Lippomanus ait: Mens mea ab eorum secreto abhorret consilio, quo huiusmodi facinora perpetraverunt, nunquam gloriatur de eorum sententia, sicut impij gloriantur juxta illud: Qui gloriantur cum malè fecerint, &c. Non periclitetur fama mea ex eorum consortio, ne unquam cum illis videatur cuiquam violentus.

12. D. Ambros. Gen. 49.

Potestas rejicienda, quæ ad malum inferendum ordinatur.

Gen. 34.

Lippoman.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

Joan. 5.

QUESTIO II.

Quare tanta superbia respondet Pilatus, quod habeat potestatem crucifigendi, ac dimittendi?

20. CUM Christus D. Pilato non responderet, magna superbia, ac arrogancia ait: Mibi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Tanquam si dicat, quod Judæi clamantibus non respondeas, non mirum; valde autem mirabile est, quod mihi non loquaris; cum potestatem habeam ad te crucifigendum, vel liberandum. In suis verbis se prodit, ac manifestat iniqua potestas, quod prius sit ad nocendum, ac crucifigendum, quàm ad liberandum, ac dimittendum; secus Divina potentia, de qua prius prædicatur misericordie pietas, quàm justitiæ rigor: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit, qui verò non crediderit condemnabitur, Marc. ultimo.

Marc. ultim.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

23. D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

D. Ambros.

Exod. 18.

Caictan.

Index sententiam faciat manifestam non suam sed Dei.

Daniel. 13.

dis, ac determinandis ejus causis, ac negotiis, ait: Venit ad me populus quærens sententiam Dei: Exod. 18. n. 15. Non dixit quærens decisionem ac determinationem meam, sed Dei? Bonus judex in sententiis proferendis, non se, sed Deum attendebat, in hisque non propria voluntate, sed Dei dispositione, ac ordinatione ferebatur, ut magis sententia videretur à Deo pronuntiata, quàm ab ipso. Caictanus ibi ait: Dixit Moyses socio suo: ego juxta legem Dei & dictamen Spiritus Divini judico populum, & lites compono, & non juxta meos affectus, ubi descendam, judicium nobis justum requirendum à Deo, cujus lex est, non nostra. In tribunali causa dijudicanda non aliud dictamen est expectandum, nisi Divinum, nec quicquam sua mente feratur, sed juxta leges approbatas, in quibus lux Divini Spiritus inclusa censetur, ut nihil suum in sententiis appareat, sed totum Divinum. Sic Daniel. 13. n. 55. Cum mendacem, ac luxuriosum senem deprehenderet, ait: Ego & Angelus Dei accepta sententia ab eo, Scindat te medium: Expende illud: accepta sententia ab eo: Quamvis Angelus Dei in manifesto, ac notorio crimine non postulat sententiam venire ab eo, sed acceptam à Deo. Bonus judex non suam, sed Dei pronuntiat sententiam.

Joan. 19. n. 11. Respondit Jesus: Non haberes potestatem adversus me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

Num. 12. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum: Judæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: Omnis qui se regem facit, contradicit Cæsari.

Num. 13. Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras Iesum: & sedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè autem Gabbatha.

VERSIONES.

Syrus. n. 11. Non esset tibi in me potestas, si non esset tibi data de supernis, &c. ejus majus est peccatum, quàm tuum.

Arabicus. Nisi donatus fuisses desuper.

Arias. Non haberes ullam auctoritatem in me.

Persicus. Peccatum ejus majus peccato tuo est.

Syrus. n. 12. Obid noluit tradere, &c. si dimittis, inimicus es Cæsaris.

Arabicus. Es contrarius Cæsaris.

Syriac. n. 13. In loco, qui vocatur pavementum lapidum.

Arabicus. Qui notus est nomine congeriei lapidum.

Æthiopic. Sedit in loco conventus.

Persicus. In folio sedit in loco, cui nomen ager lapideus erat, id est, galeria stratus.

Persicus Alter. Sedit super thronum in loco, qui ipse Lithostrotos, id est, pavementum dictus est.

EXPOSITIO IV.

Respondit Iesus: Valde sanè mirum! quod mansuetissimus Iesus, qui ferocissimos persecutores subitavit, tacens Pilati superbam præsumptionem, respondens, repromittit: ut ait D. Cyrillus Alexandr. hic Flavianus Pilati nomen, adversum Dei gloriam deprimit: dicens: Potestatem non haberes adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Seu ut habet Græcus: desuperis: quia omnis potestas est à Deo, & singulariter, ac valde peculiariter potestas in Christum omnium Dominum, data est à Deo Patre, ut perficiatur opus humanæ salutis, ac redemptionis, aliter ac si dicat Christus: Nullo modo poteris exercere aliquam jurisdictionem in me, qui sum innocens filius Dei, ab omni subjectione liber & superior.

Propterea qui me tradidit tibi majus peccatum habet: Ad quid Christus hæc hic connectit cum illa particula Propterea? Rectè occurrit Chrysofomus apud Catenam, nam cum Pilatus audiret sibi potestatem esse desuper datam non inde se persuadet quod ipse immunis sit à culpa: nam permissio à Deo Patre sic data est, ut ipse libera sua voluntate Christum tradidisset ad mortem: in quo licet graviter peccaret, majus est peccatum Judæ, ac Judæorum, qui eum ad mortem tradiderunt: Quia ut ait D. Augustinus tract. 116. in Joan. Illi me in potestati tradiderunt invidendo; tu verò eandem potestatem in me exerciturus metuendo. Hominem occidere invidendo, multo majus malum, quàm timendo. Admonuit Christus Pilatum de suo peccato, qui se innocentem lavando manus prædicabat, in qua damnatione Pilatus graviter peccavit, & gravius persecutores Judæi.

Exinde quærebat Pilatus dimittere eum: Sed ut habet Syriacus: Noluit tradere: quia audierat eum esse filium Dei, & obicentem ei peccatum, ut patet ex proximè dictis: qui me tradidit tibi majus peccatum habet. Quod ipse intellexit, & inde, ut ait D. Chrysol. homil. 83. ipse Pilatus perterritus aliunde audita fama miraculorum Christi, & quia nullam mortis causam inveniebat in eo, volebat eum dimittere; quomodo autem hoc procuravit Pilatus? Evangelista non exprimit fortè aliqua verba pro Christo faciens ad populum: Unde ipse

17. Syriacus.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

D. Chrysol.

Arabic.

populus aliam causam proponit, ut Pilatum impellat ad Christum crucifigendum: Si hunc dimittis non es amicus Caesaris: Arabic. es contrarius Caesaris: Et ut pote, qui se regem facit crimen læsæ majestatis contra Cæsarem committit.

18.

Pilatus autem cum audisset hos sermones: Supradictæ oppositioni succumbit, & mutata iam sententia de Christo liberando, reverens magis Cæsarem quam Deum; Adduxit foras Jesum: Extra, nempe, prætorium, ubi manserat, & ascendit ad tribunal, ut Christum condemnaret ad mortem. Sedit pro tribunali in loco, qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè, Gabbatha: Græcum nomen est Lithostrotos id est lapide stratas: Hebræo verò corrupto dicitur Gabbatha: id est, Excelsus: Qui locus erat excelsus, ac politis lapidibus stratus: de quo sic scribit Anrichomus in Descriptione Jerusalem. n. 115. Tribunal ante erat domum Pilati edisum, & iudicio accommodatum, ubi Romani Præsides sententiam ferre solebant, &c. Ad Gabbatha multis marmoreis gradibus ascendebatur; qui Romam translati juxta Basilicam Lateranensem magna fidelium veneratione frequentantur; & vulgariter, Scala sancta, dicitur.

Significatum nominum.

Anrichom.

Scala Sanct.

versus eum proponunt, Cæsaris, nempe, offensam, pro certo habentes, quod efficacius commoveretur Regis injuria, quam Dei offensa: Unde consequens erat, ut audito nomine Cæsaris Innocentissimus Jesus apud iniquum iudicem malè haberet; & ita nomine Cæsaris audito absque alio verbo sententiam capitalem profert Pilatus contra Divinissimum Agnum. Quod etiam notavit D. Leo serm. 8 de Passione. Excessit quidem Pilati culpam facinus Iudeorum quò illum nomine Cæsaris terrum, & invidiosis vocibus increpatum ad effectum sui sceleris impulerunt.

Secundò; Noster D. Cyrill. Alexand. lib. 12. in Joan. cap. 7. sic ait: Adversum Cæsarem Iesus fecisse, aut principatum Iudæe ab illo in se rapere studens, & regni gloriam in se transferentem malitiosè nimium id calumniati sunt, non ignorantes Pilatum etiam in vitium citius facturum, quod vellent, ut ipse tutius viveret, ac præsideret. Fingunt Iudei Iesum velle usurpare Cæsaris regnum, & nullum probabile testimonium fictè componunt apud Præsidem, qui multis adhibitis testimoniis causas aliorum examinabat. Cur ergo autem crimen rebellionis in Cæsarem sine ulla probatione proponere? Plane in hoc rebellionis crimine multum intererat Præsidis negotium; qui necessario caderet, cadente Cæsare; & magna confidentia sperabant trahendum iudicem in sententiam capitalem, adversus etiam improbabile delictum: Ex quo tantum illi poterat provenire lucrum, vel damnum. Pilatum etiam invitum, citius facturum, quod vellent, ut ipse tutius viveret, ac præsideret. Pro certo habebant sententiam extorquendam à Pilato, in qua tantum ejus negotium periclitabatur.

21.

D. Cyrill.

Nihil respicit homo, ubi suum lucrum interest.

QUESTIO III.

Quare audito clamore populi: si hunc dimittis non es amicus Cæsaris: Pilatus statim Christum D. tradit ad mortem?

19.

Maximè notandum, quod Judæi omnem lapidem movent ad Christum crucifigendum. Primò clamantes dicunt: n. 8. Nos legem bono dno filium Dei se fecit: Subdit Evangelista: Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit: Emphasis habet illud Magis; ac si dicatur, timuit prius legem, quam ei objiciebant, sed cum filium Dei audivit Magis timuit occidere illum, quam Judæorum legem transgredi, ut ibi notat D. August. tract. 116. in Joan. Et ait: Pilatus eorum legem non timuit, ut occideret, sed magis filium Dei timuit, ut occideret. At hic Præsidis timor statim evanuit, cum clamarent: Si hunc dimittis non es amicus Cæsaris. Verba sunt Augustini: Maiorem timorem se ingerere putarunt Judæi Pilato, ut occideret Christum, quam ubi dixerunt, Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Effectus probavit, quod maiorem timorem ingererunt: Nam audito verbo: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: Pilatus cum audisset hos sermones, sedit pro tribunali, & Christum tradit ad mortem.

Difficultas quaestiones.

D. August.

20.

D. August.

Apud homines

potius pravarius ubi dixerunt: Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Viderunt Judæi pilatum timore correptum ad Christum occidendum, quia audierat ipsum filium Dei dici, inde efficacius telum ad-

Regum narrat historia cap. 16. n. 34. quod etiam stante imprecatione prophetica magni ducis, ac bellatoris Dei Iosue super reedificationem Iericho, ut qui eam instaurare auderet, omnibus suis filiis destitueretur: Sic enim Iosue Spiritu Dei plenus maledixit: Maledictus vir coram Domino, qui suscitaverit, & edificaverit civitatem Iericho. In primogenito suo fundamenta illius iaciat, & in novissimo liberorum ponat portas ejus. Iosue 6. n. 26. & contempta tali maledictione, eam restaurare, ac reedificare audeat Hiel. Sic ait Sacer Textus 3. Reg. 16. n. 34. Quod in diebus ejus: (scilicet Acab) edificavit hiel de Bethel Iericho: Nec hoc factum est impune; nam statim in filio suo expertus est imprecationem Iosue, ut adnotat Scriptor Canonicus citato loco, 3. Regum... In Abiram primitivo suo fundavit eam, & Segub novissimo suo posuit portas ejus, juxta verbum Domini, quod locutus in manu Iosue: Unde potuit cadere tanta audacia in pectus humanum, ut contra diram imprecationem promulgatam Dei nomine per Iosue, ejus veritatem compertam, morte suorum filiorum; tamen non destitit, sed adhuc profectus in ædificatione civitatis? Movebatur ad ædificandam civitatem proprio affectu, ac commodo, ut esset princeps, ac dominus civitatis, & ob lucrum, ac proprium commodum Dei monita, aperta experientia agnita contemnebat, & mortem filiorum pro nihilo habebat. Abulens. ad 3. Reg. cap. 16. q. 23. ad finem, ait: Hiel tanto ardore

22.

Iosue 6.

3. Reg. 16.

Quod cum contemnerent humana ac divina.

Abulens.

ardore

ardore afficiebatur ad ædificandam terram illam, ut ipse esset Dominus eius, qui proponebat illam filiis: Et etiam Deo, ac ejus monitis.

23. Ioan. 19.

Ob humanam gloriam relinquitur Deo.

D. Cyrill.

Ait Christus D. ad pharisæos Joan. 5. n. 44. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis; & gloriam que à solo Deo est, non queritis. Cum animus excitatur ad captandam gloriam; & honorem ex hominibus, statim à divinis evacuatur affectus, nempe, humani applausus; quæ Dei sunt contemnens, D. Cyrill. lib. 3. in Joan. cap. 7. Hæc inanis gloria cupiditate, optime rei, fidei, videlicet, in eum iacturam illos facere ostendit.

Ioan. 19. n. 14. Erat autem pasche hora quasi sexta, & dixit Judæis: Ecce Rex vester.

Num. 15. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum: Dicit eis pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices: non habemus regem nisi Cæsarem.

Num. 16. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur, susceperunt autem Jesum, & eduxerunt.

VERSIONES.

Persic. n. 14. Erat præparatio paschæ.

Ethiopic. pascheve tempore meridiano.

Nonus. Die ante Sabbathum.

Syriacus, Erat autem circiter hora sexta.

Arabic. Rom. Erant sex horæ.

Persic. n. 15. Magnates & Sacerdotes vociferati sunt.

Ethiopicus. Regem vestrum suspenda.

Syriacus. Non est nobis Rex nisi Cæsar.

Ethiopic. n. 16. Tunc tradidit illum, ut suspenderetur secundum voluntatem eorum.

Syriacus. Ut crucifigerent eum,

Arabicus. Itaque sumserunt eum.

Euthym. Duxerunt eum in prætorium.

EXPOSITIO III.

Erat autem Pascheve: id est, feria sexta, ut transfert Nonus: Die ante Sabbathum: Et dicitur Pascheve, à Græco verbo, quod est præparatio; in illa enim die præparabant Judæi cibaria, pro die Sabbathi, in quo non erat licitum aliquid decoquere, ut habetur Exod. 16. n. 23. Pascha: Et quamvis Pascha propriè dictum, jam celebratum fuisset, ac incepisset feria quinta, nocte, in qua Christus cum suis discipulis comedit Agnum Paschalem; tamen nomen, Pascha, ad sequentes dies Azymorum Sylvestra in Evang. Tom. VI.

24. Nonus. Græcus.

Exod. 16.

extenditur, ut ex communi sententia DD. dixi tom. 5. lib. 7. c. 4. q. 1. Proindeque erat ille dies feria sexta, & unus ex diebus azymorum, & ex diebus Paschalibus, & dicebatur Pascheve, id est, præparatio ad Sabbathum, ut jam dixi; & maximè ad illud Sabbathum, quod incidebat in diebus Azymorum, qui erat dies valde magnus, ac celebris, ut notat Noster Evangelista Ioan. 5. hoc cap. 19. n. 31.

Hora quasi sexta: Notat Evangelista tempus & horam, quibus Christus traditus est ad mortem; Hanc quaestionem de hoc tempore, & hora latè tractavi tom. 5. lib. 8. cap. 13. q. 3. à n. 30. Ubi ex communi sententia dixi, quod Christus est crucifixus hora sexta, nempe meridiana, expiravit autem hora tertia post meridiem. Et Pilatus dixit Judæis: ecce Rex vester: Sunt, qui existimant, quod Pilatus malo animo hoc dixisset; tamen mihi probabilis dicendum videtur cum Euthymio, & etiam D. Cyrill. lib. 12. in Joan. cap. 25. quod hoc fecit Pilatus, an forte si Judæos flectere posset ad misericordiam, cum vidissent eum flagellis, spinis, ac tor malis aff. tum.

25.

Euthym. D. Cyrill.

Illi autem clamabant: Persic. Magnates, ac Sacerdotes vociferati sunt: Et quid dicunt? Tolle, tolle eum: nempe, à conspectu nostro; non possumus videre, præ odio, & malevolentia, qua fremebant in Divinissimum Jesum. Responderunt Pontifices, qui primi erant in populo, & debebant communi bono consulere; tamen invidia obcæcati Regem alienum & Cæsarem, relicto Christo perunt in perpetuè servituti Romanorum se subiecerunt; quæ omnia latius expendam quaestione sequenti: Cætera autem quæ habentur apud Joannem à versu seq. 19. Tunc tradidit: latè explicavi tom. 5. lib. 8. cap. 12. & omnia alia ut indicant Remissiones.

26. Persicus.

QUESTIO IV.

Quare tam turpiter insaniunt Pontifices Judæorum, ut non Christum, sed Cæsarem petant, & quarant sibi Regem?

Um Pilatus dixisset Judæis: Ecce Rex vester: pontifices & ministri clamant: Tolle, tolle, crucifige eum: Maximè notandum, quod Christi mortem, ac crucifixionem clamantes petant Pontifices. Cum vidissent Pontifices, clamant: Crucifige: quod optimè meditatur D. Cyrill. Alexand. lib. 12. c. 17. & ait: Quid amarum ac crudelius cruce? hoc summa impietatis dedecus à principibus Judæorum solis, Evangelista traxisse originem ostendit, quando enim viderunt ipsum Pontifices, & ministri clamaverunt crucifige, crucifige. Nam cum multitudo aliquando his factis suberubesceret, recordatis forsam miraculorum, ipsi primum inclamant, & vultus incendunt: Nota verbum: A principibus Judæorum solis: Quippe, ut notat sapientissimus Didac. de Bæza, vir ingenio, ac doctrina valdè insignis, tom. 7. de Christo figurato. lib. 17. c. 12. §. 17. cum Jesum turba populi, DD. veritatis, ac miraculorum paratorem

27.

D. Cyrill.

Doctus veritatis magnitudinis ostiosus.

HHh agnos

agnosceret, de tanto malo erubescere; hunc soli principes petunt ad crucem, & ad eandem sententiam firmandam plebem inducunt; sic saepe veritatis praeco, ac Divinae doctrinae Magister principibus, ac magnatibus odiosus red- ditur.

18. Matth. 2. Secundò: Ingressus Iesus Ierosolimam, & faustis acclamationibus excipitur: Hosanna filio David: Benedictus qui venit in nomine Domini hosanna in excelsis: Matth. 21. n. 9. Vix tres dies praeteriit, & idem populus in presenti clamat adversus Iesum: tolle, tolle crucifige: Unde tanta mutatio? Hic clamantes benedicunt, hymnis celebrant, vestibus sternunt viam, quã venit in civitatem, & hodie à conspectu suo rejiciunt, & ad Crucem petunt; Unde hoc? Hæc est hominum inconstancia, calcibus ejiciunt hodie, quem heri intimis excipiebant animis; quod perbellè ponderat Guaricus Abbas serm. 3. in Ramis; & ait: Ibi clamatur ei Hosanna filio David, hic inciamatur ei Reus mortis. Ibi cum Ramis palmarum ei occurritur. Hic alapis palmarum in faciem caditur, & aridine percussus caput. Ibi sublimatur praconis. Hic saturatur opprobriis. Ibi tanquam Rex iustus suscipitur in Ierusalem; hic tanquam reus, & seductor damnatus ejicitur de Ierusalem. Et multa plura prosequitur magnus Doctor, ut exprimat quã varia sit hominum mens circa eos, quos heri toto animo amplectebantur.

29. D. Leo. Tertio: D. Leo serm. 10. de Passione ait: Dominum Iesum diversis contumeliis affici aut permisit Pilatus, aut iussit, ut satiatâ iniquitas de innocentia in injuriis, ulterius non saviret. Sed pertinax malitia propriis crecebat augmentis. . . & in quem obtinuerat jus illusionis, exigebat, & mortis. Data vel jussione, vel permissione à Pilato, ut Iesus flagellis, illusionibus, ac alapis afficeretur, Pharisæa malitia non quiescit, sed magis accenditur in mortem ejus; malum enim, quod videbatur in Iesum factam à Pilato in Pharisæos maxime crecebat; malitia enim veniens à Pilato, vel per permissionem, vel jussione illudendi Iesu, inde se maxime extendit, & augetur, ut ad mortem illum deponant. Pertinax malitia propriis crecebat augmentis: Jeroboam fecit duos vitulos aureos, 3. Reg. 12. n. 28. At vero antiqui Israëlitarum in deserto fecerunt sibi vitulum consuetum: Exod. 32. n. 4. Cur Jeroboam non unum, ut antiqui Israëlitarum, sed duos vitulos facit? semper malitia incepta à majoribus, crecebat in aliis; ut notat Rupertus lib 3. in Oseam cap. 7. ait: Duos vitulos fecerunt majori dementia, quam olim in deserto fecerant.

30. D. Hilar. Quarto: D. Hilarus in Psalm. 51. ait: quia ergo Judæa populus incredulus, & regem suum prodens, verba precipitum dilexit dicens, Regem non habeo nisi Caesarem, Deo rege neglecto, & rege homine confesso, in hoc se secuti profundum ipse demersit, & ideo in finem destruitur; usque in consummationem enim saeculi regnum destruxit civitatis amisit, & de tabernaculo evulsus, & transigratus est, & vagus nunc in toto orbe terrarum. Quia populus Judæicus tantã insanivit dementia, ut ex odio, ac invidia Regem Christum negligeret, & adulando regem Caesarem peteret; ideo non solum cœlestibus bonis sed etiam terrenis sunt spoliati, ut divina luce carentes in profundum omnium malorum

demergerentur, Rege, Regno, patria, civitate, ac honore amisso in contumeliam vagi per totum orbem versentur. Similiter D. Athanasius Orat. 2. contra Arianos ait.

Ait David Rex Psalm. 51. n. 6. Dilexisti omnia verba precipitationis lingua dolosa: Propterea Deus destruet te in finem, evellat te, & emigrabit te de tabernaculo tuo. Quia populus Judæicus dixit verba precipitationis, nempe, mala pessima contra Deum ex adulatione, Caesarem regem petens, & Christum verum regem abnegans: inde factum est: Destruus te in finem: usque ad consummationem, privati divina luce: evellat te: à patria, & regno tuo: & emigrabit te de tabernaculo tuo: nempe, Sanctorum virtutum, in quo S. Patres fuerunt enutriti. D. Hilarus ibi in Comment. Quia, nempe, Judæus, precipitationis verba dilexit, & tabernaculo illo caret, in quo Propheta semper Dei Spiritus plenus fuit, in quo Sanctorum virtutum tremenda contemplationes, in quo Pascha Agnus in clade Aegypti fidelis custos. Ab hoc itaque tabernaculo evulsi, his spiritualium donorum honoribus carent. Evulsi autem sunt non ex hoc terreno tantum tabernaculo; sed ex illo de quo dictum est: Elevabo tabernaculum David, quod cecidit, Sanctum illud, scilicet, & venerabile natum ex Virgine Dei corpus, & templum, in quo, qui crediderit tanquam consors Divina carnis habitavit. Cum Christum negant, & ab illo se separant, in omnium malorum barathrum incidunt.

Stabat juxta Crucem.

De desiderio Virginis Mariæ sepulto filio.

QUÆSTIO V.

Quare mortuo filio suo tam vehementi illius desiderio estuabat Sanctissima Virgo Maria?

Cum è cruce penderet meus Iesus scribit N. Evangelista n. 20. Quod stabant juxta crucem Iesus, mater ejus, & soror matris ejus, &c. de hoc evangelio multa dixi in ejus explanatione, quam dedi tom. 5. lib. 8. c. 17. per quaestiones decem & septem, simulque de magno Virginis martyrio, dolore, ac desiderio sui sacratissimi filii sepulti; multa etiam dedi citato lib. 8. cap. 12. per decem quaestiones: Tamen de desiderio Virginis Mariæ circa filium sepultum aliquid dicamus etiam hinc.

Ait D. Augustinus in sermone quodam de Nativitate; quod summum, ac plenum gaudium Virginis Mariæ erat ex presentia filii sui: Ex summo gaudio rei presentis bene inferitur summum, ac vehemens desiderium de illius absentia. Scribit D. Matth. 27. n. 61. quod sepulto Domino, Erant ibi Maria Magdalene, & altera Maria sedentes contra sepulchrum: Et hoc factum ob intimam amorem, quo erga Christum flagrabant, ut notant ibi Orig. & D. Hier.

ut notarent votum ad ipsum ungendum cum transiret Sabbathum; & ut scribit D. Paschasius lib. 12. in Matth. Erant sedentes dolentes, & flentes. Et ideo existimo, quod ex vehementi dolore sedebant, tanquam corruentes in terram; Ideo non poterant stare: Et valde mirum sane, quod pendente Iesu in cruce, & tam acerba morte moriente scribat Noster Evangelista, Stabant iuxta crucem Iesu, mater ejus, & soror matris ejus Maria Cleophe, & Maria Magdalene: Stabant Sanctæ mulieres forti, ac constanti animo, at modo, sepulto Domino, iam non valent pedibus suis stare, sed ex vehementi animi angore sedent tanquam corruentes in terram: flentes, ac dolentes, ut inquit Paschasius. Verus amor magis affligitur absentia, quàm morte; & inde cum Christum videbant mori tot, ac tantis tormentis, & iniuriis generoso animo stabant, cum haberent ipsum presentem: at cum iam ejus presentia careret, & videntiam sepulchro clausum; ex vehementi desiderio illius sic comprimuntur, ac anxiantur, ut iam non valeant stare, sed tanquam corruentes in terram sedent, dolentes & flentes.

34. Si tantum pia scemina ex Christo absente angustiantur; qualis esset dolor Virginis Mariæ ex desiderio filii sui, quæ super omnia ipsum diligebat? Dum Sponsa in persona Sanctissimæ Virginis Mariæ ardenti desiderio quærebat suum dilectissimum filium, ac Sponsum Iesum, dicebat ad sodales: Num quem diligit anima mea vidistis: Cantic. 3. n. 3. Syriacus transfert: An essentiam amoris, quem diligit anima mea vidistis: Virgo Sacratissima suum filium Iesum appellat essentiam amoris sui: essentiam rerum non potest quidditative à nostra mente rectè comprehendere, ac explicari; & essentia rerum; ita est perfecta, & absoluta in suo genere, ut non valeat augeri, nec diminui, nec magis, ac minus suscipere; Tam ardentem Sanctissima Virgo suum filium diligebat, ut alius major, vel æqualis amor non posset dari. Rupertus explicans præfata verba, & maxime in rem nostram ait: Ita desiderio quærebam, & non inveniebam, ut solitaria possiderem solitariam. Et inde profectò ait: Surgam, & essentiam amoris quærit: ut absque dubio solitaria solitariam possideat: Et quomodo Sanctissima Virgo in desiderio, quæ habet de Sacratissimo filio suo sepulto, dicitur solitaria? nonne magno illius desiderio tenebantur Sanctæ mulieres, ut modo supra dixi? nonne etiam illius desiderio Joannes Evangelista, ac nobilis Viti Nicodemus, & Joseph ab Arimathia? Tam vehementer desiderio sui filii flagrabat, ac æstuabat pia Mater, ut aliorum desideria pro nihilo essent; & minime poterant habere comparisonem, ac societatem cum desiderii Sanctissimæ Virginis; ac proinde in eorum magnitudine ipsa sola, ac solitaria erat, in qua tota perfectio & essentia amoris erat: An essentiam amoris quem diligit anima mea vidistis: Essentia rerum à nobis quidditative explicari non possunt; vehementia amoris; quã Deipara Virgo quærebat, ac desiderabat filium suum, nequit à nobis penetrari, ac declarari.

Cum Iesus esset annorum duodecim, ipse, & Mater Virgo, & Joseph ascenderunt in Ierusalem in Evangel. Tom. VI.

Magis torquet desiderium amarissimum, quàm illius mors.

35. Cantic. Syriacus. Rupertus. Virgo in desiderio sui filii solitaria omnium desideriorum.

Ierusalem, ubi remansit puer Iesus existimans, quod ipse puer Iesus erat in comitatu inter cognatos, & amicos: & cum eum requissent, & non invenissent magno dolore afficiebantur; & postea ipso invento, ait illi Deipara Mater: Fili, quid fecisti nobis scio; ego & Pater tuus dolentes quærebamus te: Luc. 2. n. 48. Expende illud adverbium, scio, quo utitur Scriptura ad exprimendam rem magnam & excessivum transeuntem nostræ mentis captum, quæ à nobis minime potest explicari? hoc adverbium, scio, utitur Ioann. 3. n. 16. ad denotandum infinitum Dei amorem: sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret: Eundem loquendi modum assumit Spiritus Sanctus ad declarandum immensum Christi laborem, ac sollicitudinem pro nobis: Iesus fuit gatus ex itinere sedebat sic: Joan. 4. n. 6. eandem phrasim nobis proponit Spiritus Sanctus ad manifestandum ingentem Virginis dolorem, vehementiaque illius desideria de absentia filii sui; & sicut eximius Dei amor in nos, summumque Christi labor pro nostra salute transcendit humanam mentem, ut minime valeat à nobis explicari; sic vehemens desiderium Virginis de absentia filii sui transcendit omnem intellectum, ita ut minime valeat à nobis apprehendi, ac declarari; est tantum erat Virginis desiderium in absentia filii sui dum ipsum recogitat inter cognatos, & amicos, quanta, & qualis esset animæ angustia, dum ipsum, qui est omnium vita, recogitat tot ac tantis tormentis pro hominum salute, mortuum, & clausum inter duos, & aperiens lapides, quæ erat tam vehemens & ingens, quod nisi esset peculiari Dei auxilio munita; absque dubio vitam exhalaret.

Dum ex imperio Herodis in Bethleem occiduntur omnes pueri à bimato & infra; scribit D. Matth. 2. n. 17. quod tunc adimpletum est vaticinium Jeremiæ: Vox in Rama audita est, ploratus, & ululatus multus, Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non sunt. Quod refertur ad pueros, quia non sunt utpote mortui, Hebræica Textus legit: Noluit consolari, quia non est: Illud: Non est: ad Rachelem refertur, ut est communis expositio, quo pacto ergo possunt convenire inter se, quod ipsi non sunt, utpote mortui; bene intelligitur: at cum ipsa esset plorans, & ululans, quomodo dicitur, quod non est? Quomodo id, quod non est, nec existit, potest in lachrymas se effundere: Plorans filios suos, noluit consolari, quia non est? Rachel vivens, ut ploraret: ac lachrymis prosequeretur mortem filiorum suorum; tamen ut consolationem acciperet tanquam mortua: Non est vivens ut ploraret; at ut ex filiis deperditis ob eorum vehemens desiderium, mortua: Noluit consolari, quia non sunt: Nulla consolatione poterat dolor mitigari.

Videns Jacob vestimenta Joseph & existimans eum mortuum, nolens ullam consolationem admittere, ait: Descendam ad filium meum lugens in infernum, Genes. 37. n. 33. hoc est, in Limbum, ut notat Lyran. Abulens. & alii: At ad Limbum non itur nisi post mortem, & cum morte finitur luctus, & planctus: quomodo ergo ait, quod lugens descenderet in limbum? quia tam vehementi desiderio filii sui